

4877

۱-۴۲۲
زلال کوثر

WWW.WOLAB.IR

رستم علی محمد
محمد علی محمد
محمد علی محمد

www.KitaboSunnat.com

پیشگویی های آخرالزمان
از دیدگاه ادیان ابراهیمی جلد چهارم

(مجموعه مقالات دوازدهمین همایش بین المللی دکترین مهدویت)

www.leva20.ir

همایش بین‌المللی دکترین مهدویت (دوازدهمین، ۲۰۱۶م- ۱۳۹۵، تهران)

International Conference of Mahdum Doctrine (12th, 2016, Tehran)

پیشگویی‌های آخرالزمان از دیدگاه ادیان ابراهیمی (مجموعه مقالات دوازدهمین همایش بین‌المللی دکترین مهدویت)
تهیه و تنظیم: موسسه آینده روشن، آذین همایش سیدمسعود پورسیداقایی

قم: حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خوارزم، مرکز نشر هاجر، ۱۳۹۶.

۴ ج، مصور، جدول، ۵۱۴ + ۵۲۱ س.

شابک دور: ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۸-۱۵۲-۵ ج ۱، ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۸-۱۵۲-۴ ج ۲، ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۸-۱۵۵-۹ ج ۳، ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۸-۱۵۶-۶ ج ۴، ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۸-۱۵۷-۳ ج ۴

فبا

مسئول، ۱۰۲۵

کتابخانه

مجموعه مقالات دوازدهمین همایش بین‌المللی دکترین مهدویت

مهدویت - کنگره‌ها

Mahdum - Cong

پورسیداقایی سیدمسعود، ۱۳۹۸ -

حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خوارزم، مرکز نشر هاجر

Hajjar Elmish Qom, Center management Elmish Qom, Centre Publications hajar

تهیه آینده روشن

۱۳۹۵

۲۹۷/۴۲۲

۹۹۷۹۶۵۵

پیشگویی‌های آخرالزمان از دیدگاه ادیان ابراهیمی (جلد ۴)

تهیه و تنظیم: موسسه آینده روشن

قم: حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خوارزم (وابسته به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خوارزم)

تعداد صفحات و قطع: ۴۳۶ صفحه / رقعی

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۲۲۰/۰۰۰ ریال

چاپخانه: زلال کوثر

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۸-۱۵۷-۳

آدرس: قم - بلوار معلم - مجتمع مدرسین - واحد ۱۱۴

دفتر مرکزی: ۰۲۵-۳۱۰۱۵

فروشگاه: ۳۷۸۴۲۵۴۴

پیامک: ۱۰۰۰۳۱۰۱۵

hajar.whc.ir

hajar@whc.ir

مرکز نشر هاجر

اداره مدیریت حوزه‌های علمیه خوارزم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خوارزم

فهرست

- ۷..... نجات بخش تشتم بررسی مفهوم سوشیانت در کتاب مقدس گاهان
م. پدram س. پور
- ۱۹..... بررسی تطبیقی علایم ظاهری در شعر معاصر عربی و فارسی
حدیث بابایی، محمد خسرو
- ۵۵..... نشانه‌شناسی ظهور (عدم ظهور) شرایط و فتنه‌های آخرالزمان) و جهان پس از ظهور ۵۵
زهرایداله پنبه‌زاری
- ۱۳۱..... نقد و بررسی ادعاهای آخرالزمانی (با استناد به منابع جدید) نقد تطبیق روایت دابق).....
محمد حسن زارع
- ۱۶۱..... گونه‌شناسی ترفندهای بایان و بهائیان در روایات پیش‌گویی ظهور.....
محمد علی فلاح علی‌آباد
- ۱۹۱..... بررسی و نقد نظرات انطباق منجی اسلامی بر ضد منجی می‌یحیت.....
زهیردهقانی آرانی
- ۲۱..... بررسی پیشگویی‌های جنگ‌ها و آشوب‌های آخرالزمان در کتاب مقدس.....
جمال فلاح
- ۲۶۷..... فتنه ارتداد چالش بزرگ آخرالزمان.....
محمد جواد یعقوبیان
- ۲۷۱..... منبع‌شناسی روایات علائم ظهور در کتاب الغیبة شیخ طوسی رحمته الله علیه.....
محمد براری

پرچم‌های سه گانه در دمشق در آستانه ظهور (ابقع، اصهب، سفیانی)..... ۲۹۳
رضا مهدیان فر

واکاوی «اشراط الساعة»، در آموزه‌های دینی..... ۳۱۵
ابراهیم نالی قهی، محمدحسین خوانین زاده

بررسی روایات پیشگوئی آخرالزمان در کاهش فرزندآوری..... ۳۵۹
مجید حیدری فر، صدیقه گوهری بهاری

بررسی ادعای پیش‌گویی زمان ظهور در روایت مفضل بن عمر..... ۳۶۹
ممدعلی قلی‌علی‌آباد

بررسی پیس‌بینی قرآن و حدیث درباره مهدی و مسیح ، توافق یا تقابل؟!..... ۳۹۹
محمد رضا جراهری

www.ketaboo.ir

نجات بخش زرتشتی:

بسی و نهوم سوشیانت در کتاب مقدس گاهان

موبد پدram سروش پور

چکیده

این مقاله در سده معرفی نجات بخش زرتشتی و بررسی مفهوم سوشیانت در کتاب مقدس گاهان است. گاهان، سرودهای اشوزرتشت را باید قدیمی ترین نوشته ای دانست که در آن از منجی آینده جهان یا سوشیانت نام برده است. بر اساس تعالیم اشوزرتشت در گاهان، مهم ترین ویژگی سوشیانت ها آن است که ایشان با ارتقای معنوی خود و رسیدن به کمال روحانی و هفت امشاسپندان به مرتبه ای دست می یابند که می تواند عالی ترین آمان های دینی را که عدالت، راستی، اندیشه نیک و بی غرور کلی تمامی صفات اهورامزدا خداوند یکتاست، بر روی زمین محقق سازد. تمامی شرور را از هستی ریشه کن کنند.

واژگان کلیدی

نجات بخش زرتشتی، سوشیانت، کتاب مقدس گاهان.

خرد و دانش واقعی رهبری می کند پاداش آن رسیدن به توست ای
خداوند خرد.^۱

با بررسی بندهای آغازین فصل سی و چهارم گاهان، پرتوروشنی برشناخت
مفهوم سوشیانت تاییده می شود. به همین دلیل نخست این قطعات بررسی و
تحلیل و سپس مفهوم گاهانی سوشیانت شرح داده می شود.

نخستین بندها ۳۴، مانند بیشتر بندهای گاهان، با ستایش اهورامزدا
آغاز می شود. در همین بند از این هات، از اشته یا اردیبهشت و مردی سخن به
میان آمده که روانش با اشته و راستی یکی شده است.

مرد نیک اندیش و پارسایی که روانش با راستی همگام است تنها به
توسی اندیش و کردار نیک خود را به تونیا می کند. (هات ۳۴ بند
(۲)

در هات ۳۴ بند ۳، از مرد دان و نقش او برای جهانیان سخن آمده
است.

بشود که همه جهانیان در بومنش پاک و در کشور (جاودانی تو) به
رسایی رسند. ای خداوند خرد! به راستی مرد دانا و روشن بین همواره
از نیروی مینوی برخوردار می باشد. (هات ۳ بند ۳)

در پنجمین بند از این هات، از شهریور (اوستایی: xšaθra vairyā) یا
توانایی اهورایی آرزو شده سخن به میان آمده که در پرتوراستی و منش پاک
نماد دستگیری و راستگان و بیچارگان می باشد.

پروردگار چه شگرف است نیروی تو چقدر آرزو دارم ای خداوند خرد
که با کردار نیک و خدمت به بشر و در پرتوراستی و منش پاک و
دستگیری از و راستگان و بیچارگان به تو بپیوندم. (هات ۳۴ بند ۵)

در نهمین و دهمین بند از این هات، از سپندارمذ یا سپننه آرمثیتی

۱. ترجمه قطعات گاهان از ترجمه موبد آذرگشسب (نک کتاب نامه) اقتباس شده است.

(اوستایی: spənta ārmaiti) نام برده شده است. در بند نهم کسانی که سپننه آرمئیتی را کوچک می‌شمردند، دروغکار به شمار آمده‌اند؛ و در بند دهم به سپننه آرمئیتی یا همان عشق و ایمان به اهورامزدا پس از بالیدن اشا، وهومن و شهریور در وجود انسان‌ها اشاره شده و این که آرمان نهایی، طی همین مسیر به سبط ناآگاهان و زشت‌کرداران و درک حقیقت از سوی ایشان است.

ای مزدا کسانی که با زشت‌کرداری و بی‌خبری از منش پاک، فرورگان سپنتا آرمئیتی را که نزد بخردان گرامی است خوار شمردند از آنان برستی دور خواهد ماند چنان که تبه‌کاران با تمایلات پلید میطانی خویش از ما دوری جویند. (هات ۳۴ بند ۹)

مردم خردمند با آگاهی از این که عشق و ایمان به خدا سرچشمه واقعی راستی است گمراهان و زشتکاران را به پرورش منش پاک و انجام کار نیک و سرورزی به دیگران اندرز خواهد داد و سرانجام ای خداوند جان و خرد همه زشت‌کرداران با آگاهی از حقیقت به سوی تو خواهند آمد. (هات ۳۴ بند ۱۰)

در یازدهمین بند از این هات، از دو امشاسپند دیگر یعنی خرداد یا رسایی (اوستایی: haurvatāt) و امرداد یا جاودانگی (اوستایی: amərətāt) سخن رفته که در پرتو چهار امشاسپند اشا، وهومن، شهریور و سپندا، انسان را به فروغ مینوی و روشنی درون رهنمون می‌گردند.

پروردگارا! دو بخشش رسایی و جاودانگی مردم را به فروغ مینوی و روشن درونی خواهد رسانید. در پرتو نیروی اراده و منش پاک و راستی و پاکی عشق و ایمان به خدا، زندگانی و نیروی مینوی افزایش خواهد یافت. ای خداوند خرد! در پرتو این فرورگان بردشندان پیروزی توان یافت. (هات ۳۴ بند ۱۱)

دوازدهمین بند از این موضوع سخن می‌گوید که چگونه به جهانی که همواره در حال پیشرفت در راه اراده اهورامزدا است، می‌توان دست یافت.

پروردگارا! کدام است آیین پیشرفت و چیست اراده تو؟ چه نیایش و پرستشی سزاوار تو است؟ ای خداوند خرد! آن را آشکار به ما بنمای تا با پیروی از دستورات تواز پاداشی که نوید داده شده است بهره‌مند گردیم. پروردگارا! در پرتوراستی، راه پاک منشی و خودشناسی را به ما بیاموز. (هات ۳۴ بند ۱۲)

در بند سیزدهم، از سوشیانت‌ها به عنوان سودرسانان و نجات‌دهندگان نام برده شده است که با آموزش‌های خود راه نیک منشی در پرتوراستی و مراحل عرفان ربّی را جهت رسیدن به شادمانی و آرامش اهورایی که همانا بزرگ‌ترین پاداش سزوارمزا است، طی می‌کنند.

ای خداوند خرد! هستی بخش راهی را که به من نشان دادی راه نیک منشی است. اهیست که بر مبنای آموزش سوشیانت‌ها (سودرسانان) نجات‌دهندگان بشر) قرار گرفته است. آموزشی که توصیه می‌کند هر کس نیک منشی که به منظور انجام کار و در پرتو راستی انجام شرفیاری را بپذیرد خواهد آورد. آموزش که انسان را به خرد و دانش واقعی رهبری می‌کند پاداش آن رسیدن به تواست ای خداوند خرد. (هات ۳۴ بند ۱۳)

به این ترتیب بر اساس گاهان، سوشیانت‌ها انسان‌هایی هستند که با رسیدن به امشاسپندان و ارتقای معنوی خویش به جایگاهی می‌رسند که تمام وجودشان سود و پیشرفت جهان در راستای اشته و درک حقیقت جهان می‌شود و در نهایت چنین انسان‌هایی هستند که تنها با تکیه بر آموزش و آگاه کردن انسان‌ها، امید نجات را در کالبد تمامی هستی می‌دمند. در بند ۳۴ رستگاری از صفات غیراهورایی را تحقق می‌بخشند. در بند هفتم از هات ۳۴، بر همین موضوع یعنی آموزش و آگاهی بخشی به عنوان مهم‌ترین وسیله برای نجات بخشی و هدایت انسان‌ها اشاره شده است.

ای مزدا کجایند ستایشگران باوفایی که در پرتو منش پاک و آگاهی از آموزش‌های پراج آیین هنگام بدبختی و سختی از تو روی برنتابند و

با هوش و درایت، آن آموزش‌ها را به کار بندند و در گسترش پیک
مقدس تو بکوشند. (هات ۳۴ بند ۶)

نیروهای غیراهورایی عبارت‌اند از دروغ (ضد اشویی و راستی)، خشم و
دشمنی (ضد نیک‌اندیشی و وهومن)، ظلم و بی‌عدالتی (ضد شهریور)، کینه
و بدخواهی (ضد سپندارمذ)، آز و طمع (ضد خرداد) و مرگ (ضد امرداد).
سوشیانت پس از رسیدن به امشاسپندان با تکیه بر نور آگاهی خواهد توانست
این نیروهای اهریمنی که مخرب و ویرانگر جهان‌اند، پیروز شود.

از آن‌جایی که رسیدن انسان به چنین مراتبی که در نهایت منجر به معرفت
حق یا جاگاه سه‌مینوم می‌شود بسیار سخت و دشوار است، اکثر
دانشمندان معتقدند که مراد از وزرتشت از سوشیانت در بندهایی که این واژه
به صورت مفرد به کار رفته است، خود پیامبر بوده است؛ کسی که به واسطه
طی همین مراحل و شناخت اهریمن از جانب او به پیامبری و راهنمایی
سایرانسان‌ها گمارده شد. و هنگامی که این واژه به صورت جمع بیان شده
است، منجیان آینده جهان مدنظر بوده است، کسانی که با رشد و تعالی
روحانی خود، هم‌چون اشوزرتشت، نجات‌دهندگان واقعی انسان‌ها خواهند
بود.

در بندهای پایانی هات چهل و سوم، کوشش در جهت پیشرفت و آبادانی
جهان آرمان شده است که این همانا خواست اهورامزدا می‌باشد.

ای خداوند خرد! کسانی که از پاداش گرانبها که نوبت رسیده شده شد
بهره‌مند خواهند گردید که کار را از روی خرد و منش پاک انجام
دهند، برای پیشرفت و آبادی جهان کوشش نمایند، خواست
خداوند هستی‌بخش را برآورده سازند و در پرتوراستی و پاکی در
پیشرفت اراده الهی کوشا باشند. (هات ۳۴ بند ۱۴)

در بند پایانی این هات با ستایش اهورامزدا زندگی سرشار از راستی که همان

زندگی نو یا نوشدن جهان هستی است را آرزو شده است. شاید به همین دلیل بزرگ‌ترین نتیجه جلوه سوشیانت‌ها در دین زرتشتی فرشکرد یا نوشدن جهان هستی بیان شده است.

ای خداوند خرد! مرا از بهترین گفتار و کردار آگاه کن تا در پرتو این آموزش با اندیشه‌ای روشن و قلبی پاک ستایشت را به جای آورم. ای هستی بخش با نیروی خویش چنان ساز که از یک زندگی نوین و سمار از راستی بهره‌مند گردیم.

قطعه دیگری که از سوشیانت نام برده است بند ۱۱ از هات ۴۵ است، یعنی آخرین بند هات ۴۵، که می‌توان آن را سرآغاز هات مهم ۴۶ دانست.

کسانی که بابت پرستان و هواخواهان آن‌ها دشمنی ورزند و هم چنین کسانی که نام پروردگار را به نیکی یاد کرده و سوشیانت‌ها را دانا و یاور دین راستین را گرامی دارند، مزدا اهورا با آنان چون دوست و برادر و پدیر می‌شمارد و مهربان خواهد بود و راهشان با کسانی که یکتا اهورا را خوار شمارند و از او به زشتی یاد کنند کاملاً جداست. (هات ۴۵ بند ۱۱)

آرمان اشوزرتشت همواره تکامل فردی در کنار کسب جمعی بوده است، بر این اساس هدف سوشیانت‌ها محقق نخواهد شد مگر با باری و همراهی آگاهان و دوستان راستین این آموزگاران راستی.

ای مزدا کی سپیده دم نیک بختی به در خواهد آمد. مردم جهان به سوی راستی و پاکی روی خواهند آورد؟ کی نجات‌دهندگان بشر با دانش و خرد و آموزش‌های موثر خویش مردم را رهبری خواهند کرد؟ ای هستی بخش من تنها تو را به عنوان آموزگار و سرور خود برگزیده‌ام. (هات ۴۶ بند ۳)

هات ۴۶ آگاهان از یک منظر خاص اهمیتی ویژه دارد. در این فصل از آگاهان، اشوزرتشت که از ظلم و ستم جامعه و برخی آدمیان به ستوه آمده

است، به درگاه اهورامزدا به دلیل کم بودن یاران و همراهانش گله می‌کند. نگاهی آرمان‌گرایانه و امیددهنده در این بند نمایانگر باور اشوزرتشت به تکامل تاریخی و شکل‌گیری جهانی نو در آینده می‌باشد، پرورش چنین باوری در طول تاریخ مهم‌ترین عامل برای پایداری دین‌داران و دین‌یاران واقعی بوده است.

چگونه بدانم که توای مزدا بر همه، حتی بر آنان که قصد آزار مرا دارند شهریاری می‌کنی. ای اشا روش نیک اندیشی و بهروزی را بر من آشکار ساز. پروردگارا مرا از نحوه برخورداری از بخشایش خویش آگاه نما، زیرا یک سوشیانت یا پیمبر باید از پاداشی که در انتظار اوست نیک آگاه گردد. (هات ۴۸ بند ۹)

در هات چهل و هشتم، هم‌چنین از پاداشی بازرس برای سوشیانت‌ها و تمامی کسانی که در زندگی خود نگاهی سوشیانت‌وار داشته‌اند و سعی می‌کنند در این مسیر گام بردارند، سخن به میان آمده است.

به‌راستی سوشیانت‌ها در کمال کیتی از دانش و بینش برخوردار بوده، وظیفه خود را با الهام از منش پاک انجام خواهند داد، آن‌ها کردارشان از راستی و پاکی سرچشمه گرفته و رفتارشان با آموزش‌های توای مزدا هم‌آهنگی دارد. آن‌ها به درستی از بین برندگان خشم و نفرت و پدیدآورندگان مهر و شفقت می‌باشند. (هات ۴۸ بند ۱۲)

بند دوم هات پنجاه و سوم گاهان را می‌توان یکی از کامل‌ترین و زیباترین بندهایی دانست که خصوصیات و آرمان‌های سوشیانت‌ها را بیان کرده است. در این قطعه مشخصاً اشوزرتشت خود را به‌عنوان یک سوشیانت معرفی کرده است.

ایدون همه با اندیشه و گفتار و کردار بکوشید تا مزدا را خشنود سازید و هر یک انجام کار نیک را برای نیایش او برگزینید. کی گشتاسب

هواخواه زرتشت میدیوماه و فرشوشتر راه راست و دینی را اختیار کردند که از سوی اهورا به سوشیانت (نجات دهنده بشر) الهام آشکار گردیده بود؟ (هات ۵۳ بند ۲)

نتیجه گیری

گاهان، سرودهای اشوزرتشت را باید قدیمی ترین نوشته ای دانست که در آن از منجی آینده جهان یا سوشیانت نام برده است. براساس تعالیم اشوزرتشت گاهان، مهم ترین ویژگی سوشیانت ها آن است که ایشان با ارتقای معنوی خود رسیدن به کمال روحانی و هفت امشاسپندان به مرتبه ای دست می یابند که در آن توانند عالی ترین آرمان های دینی را که عدالت، راستی، اندیشه نیک و به طور کلی تمامی صفات اهورامزدا خداوند یکتاست، بر روی زمین محقق سازند و تمامی شرور را از سستی ریشه کن کنند.

بستری که سوشیانت ها در آن ظهور می کنند، در سنت زرتشتی همانند اکثر ادیان، بستری است مملو از بدی ها، پاکی ها، مانند همان زمینه ای که خود اشوزرتشت نیز در آن برانگیخته شد. وظیفه سوشیانت ها این است که جهان را از این بدی ها پاک سازند، همان گونه که سست و پیش از آن که انسان های گناهکار و ناراست آن را آلوده سازند، همان گونه پاک چنان که اهورامزدا در ازل آفرید. نکته ای که در آموزه های زرتشتی بر آن تاکید می شود آن است که سوشیانت که برای از بین بردن صفات انگره مینو همسر دروغ آزر، طمع، کینه، خشم و مرگ می آید خود نمی تواند و نباید به این صفات مصاب باشد؛ به عبارت دیگر هیچ گاه نمی توان با تکیه بر دروغ، دروغ را از بین برد، با از بین بردن صفات انگره مینو همسر دروغ آزر، طمع به مبارزه با این صفت ناشایست پرداخت، با کین خواهی برای از میان برداشتن کینه تلاش کرد و با تکیه بر خشم و جنگ و شمشیر صلح و دوستی را برقرار ساخت.

نکته دیگر درباره مفهوم سوشیانت در گاهان آن است در دین زرتشتی تأکید بر یک نجات بخش دیده نمی شود. در سنت پس از زرتشت، در اوستای متأخر و نوشته های فارسی میانه نیز سخن از چندین نجات بخش در میان است که با نام های اوشیدر، اوشیدرماه و سوشیانت در شرایط سخت و با سامان، وزگار ظهور خواهند کرد و عدالت و صلح و راستی را برقرار خواهند کرد. این آموزه از تعالیم خود اشوزرتشت نشأت گرفته است که از سوشیانت ها م برده است؛ سوشیانت هایی که به مرور خواهند آمد و جهان را به سوی نیکی رهسپار خواهند بود. به همین معنا هرانسانی می تواند برای رسیدن به جایگاه والا و بلند متوسل به سوشیانت ها تلاش کند و برای ساختن جهانی پراز نیکی ها و راستی ها اقدام بردارد. زمانی که زمینه ظهور و تجلی راستی ها به طور کامل در جهان فراهم شده

منابع

- آذرگشسب، فیروز. ۱۳۸۵. *گات‌ها، سرودهای زرتشت*. تهران: فروهر.
- پورداود، ابراهیم. ۱۳۵۴. *گاتاها*. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- _____ . ۱۳۵۶. *یادداشت‌های گاتاها*. به کوشش بهرام فره‌وشی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- _____ . ۱۹۲۷م. *سوشیانت، موعود مزدیسنا*. بمبئی.
- نضلی، محمد. ۱۳۷۸. *تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام*. تهران: سخن.
- راشد محصر، محمد تقی. ۱۳۸۱. *نجات بخشی در ادیان*. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.